

กรมวิชาการ สุข.

เล่ม 2

การพยาบาล สูติศาสตร์

บทนิพนธ์ โสภณุสรณ์
บรรณนิรม

WY 157 ม124ก 2553 ต.2

* B 0 0 4 0 3 3 7 *

การพยาบาลสูติศาสตร์ เล่ม 2

ห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก
กระทรวงสาธารณสุข

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการคลอด	1
ความหมายของการคลอด	2
ชนิดของการคลอด	2
ระยะเวลาการคลอด	3
องค์ประกอบของการคลอด	5
กลไกการคลอดปกติ	8
บรรณานุกรม	18
บทที่ 2 การพยาบาลในระยະที่หนึ่งของการคลอด	19
ทฤษฎีการเริ่มต้นการคลอด	20
สาเหตุของความเจ็บปวด	22
อาการและอาการแสดงที่เตือนก่อนคลอด	25
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาและจิตสังคม	27
กระบวนการพยาบาล	42
ตัวอย่างแผนการพยาบาล	67
บรรณานุกรม	73
บทที่ 3 การพยาบาลในระยະที่สองของการคลอด	75
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาและจิตสังคม	76
การทำคลอดปกติ	77
กระบวนการพยาบาล	90
ตัวอย่างแผนการพยาบาล	92
บรรณานุกรม	95

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 การพยาบาลในระหว่างและระยะที่สี่ของการคลอด	97
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา	98
กระบวนการพยาบาลในระหว่างและระยะที่สี่ของการคลอด	100
การประเมินสภาพ	100
การทำคลอดรก	104
กระบวนการพยาบาลในระหว่างที่สี่ของการคลอด	116
การประเมินสภาพ	119
การซ่อมแซมฝีเย็บ	119
การพยาบาลในหน่วย 2 ชั่วโมงหลังคลอด	125
ตัวอย่างแผนการพยาบาล	126
บรรณานุกรม	131
บทที่ 5 การพยาบาลทารกแรกเกิด	133
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา	134
กระบวนการพยาบาล	146
การประเมินสภาพ	146
การวางแผนการพยาบาล	156
บรรณานุกรม	170
บทที่ 6 การพยาบาลมารดาหลังคลอด	171
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาและจิตสังคม	172
กระบวนการพยาบาล	182
การประเมินสภาพ	182
การวางแผนการพยาบาล	187
ตัวอย่างแผนการพยาบาล	202
บรรณานุกรม	206
ครุขันธ์	209

สารบัญรูปภาพ

บทที่	รูปที่		หน้า
1	1.1	กราฟแสดงเวลาในการเปิดขยายของปากมดลูกของผู้คลอดครรภ์แรก	4
	1.2	รูปร่างของช่องเชิงกรานในระดับต่างๆ	6
	1.3	Molding ของศีรษะทารกในท่าปกติ	10
	1.4	แสดง synclitism และ asynclitism	11
	1.5	ผลจาก fetal axis pressure ที่ทำให้ศีรษะทารกก้มมากขึ้น	12
	1.6	ลักษณะของเชิงกรานที่ช่วยให้ศีรษะของทารกท่า occiput anterior ก้มลง	12
	1.7	แรงบีบจากผนังช่องคลอดทำให้เกิดแรงที่สวนทางกันและเกิดแรงหมุน	12
	1.8	แสดงกลไก internal rotation ของทารกท่า LOA	13
	1.9	แสดงกลไกการคลอดศีรษะ	14
	1.10	แสดง restitution ของทารกท่า LOA	14
	1.11	แสดง external rotation ของทารกท่า LOA	15
	1.12	การคลอดไหล่	15
	1.13	แสดงกลไกการคลอดปกติ	16
2	2.1	บริเวณอวัยวะที่เจ็บปวดในตอนต้นระยะที่หนึ่งของการคลอด	23
	2.2	บริเวณอวัยวะที่เจ็บปวดในตอนท้ายระยะที่หนึ่งของการคลอด	23
	2.3	อาการท้องลด	25
	2.4	ลักษณะการหดรัดตัวของมดลูก	29
	2.5	คลื่นการหดรัดตัวของมดลูก	30
	2.6	เส้นใยกล้ามเนื้อมดลูกส่วนบนและส่วนล่างเมื่อมีการหดรัดตัวของมดลูก	31
	2.7	Pathological retraction ring or Bandl's ring	32
	2.8	การสั้นยาวและการเปิดขยายของปากมดลูก	34
	2.9	ถุงน้ำหนัหัวและการเปลี่ยนแปลง	36
	2.10	ระดับของส่วนน้ำ	47
	2.11	WHO Partograph	55
	2.12	ตัวอย่างการบันทึกการเปิดขยายของปากมดลูก ในระยะ Latent	56
	2.13	ตัวอย่างการบันทึกการเปิดขยายของปากมดลูกในระยะ Active	56
	2.14	ตัวอย่างการบันทึกการเคลื่อนย้ายการเปิดขยายของปากมดลูก ในระยะ Latent ไปยังระยะ Active	57

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

บทที่	รูปที่	หน้า
	2.15	58
	2.16	61
	2.17	65
	2.18	66
3	3.1	80
	3.2	82
	3.3	84
	3.4	85
	3.5	85
	3.6	86
	3.7	87
	3.8	88
	3.9	89
4	4.1	100
	4.2	107
	4.3	107
	4.4	107
	4.5	107
	4.6	108
	4.7	108
	4.8	109
	4.9	111
	4.10	113
	4.11	113
	4.12	114
	4.13	115
	4.14	115

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

บทที่	รูปที่	หน้า	
	4.15	การฉีดยาชาเฉพาะที่บริเวณแผลฝีเย็บ	122
	4.16	การเย็บ continuous lock stitches	123
	4.17	การเย็บ continuous subcuticula	124
5	5.1	กลไกการไหลเวียนโลหิต	136
6	6.1	การลดระดับของยอดมดลูก	173
	6.2	การเปลี่ยนแปลงของปากมดลูก	174
	6.3	กายวิภาคของเต้านม	176
	6.4	ขบวนการ Let-down reflex	176
	6.5	ท่าบริหารร่างกายหลังคลอดท่าที่ 1	192
	6.6	ท่าบริหารร่างกายหลังคลอดท่าที่ 2	192
	6.7	ท่าบริหารร่างกายหลังคลอดท่าที่ 3	193
	6.8	ท่าบริหารร่างกายหลังคลอดท่าที่ 4	193
	6.9	ท่าบริหารร่างกายหลังคลอดท่าที่ 5	193
	6.10	ท่าบริหารร่างกายหลังคลอดท่าที่ 6	194
	6.11	ท่าบริหารร่างกายหลังคลอดท่าที่ 7	194

สารบัญตาราง

บทที่	ตารางที่		หน้า
1	1.1	ระยะเวลาของการคลอดระยะต่าง ๆ	5
2	2.1	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาการเจ็บครรภ์เตือนกับเจ็บครรภ์จริง	27
3	3.2	เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการตัดฝีเย็บแบบ median และ mediolateral	83
5	5.1	การประเมินสภาพทารกแรกเกิดตาม Apgar score	147
	5.2	การตรวจลักษณะภายนอกตามวิธีของ Ballard	149
	5.3	การตรวจลักษณะทางระบบประสาทตามวิธีของ Ballard	149
	5.4	แสดงคะแนนและอายุครรภ์ตามวิธีการประเมินของ Ballard	152
	5.5	ลักษณะของทารกครบกำหนด ก่อนกำหนดและเกินกำหนด	153